

У віці одного року

(Your 1 Year Old)

Поради щодо вивчення мови й розвитку мовлення

(Speech and Language Tips)

Діти у віці одного року починають промовляти перші слова.

(1 year olds say their first words!)

Так радісно почути перше слово від дитини. Це один із багатьох кроків, які робить ваша дитина на шляху до розвитку мовлення. Коли вашій дитині виповнюється 1 рік, вона вже багато знає про способи підтримання комунікації. Вона тренується, вимовляючи безліч звуків. Часто від дітей можна почути характерне белькотіння. Ваша дитина вже навчилася привертати увагу й просити про щось, не використовуючи для цього слова.

Приємно чути, як дитина каже слово "вверх" замість того, щоб просто підняти руки догори. Ви й не помітите, як малюк почне копіювати вас і вимовляти багато нових слів. Перші слова вашої дитини можна не зрозуміти. Коли дитина каже комбінацію звуків "ба", то це може означати "бабуся", "бульбашка", "банка" або "бабай". Часто ви є єдиною людиною, яка розуміє дитину.

Як діти вивчають мову?

(How children learn language)

Ваша дитина щодня вивчає мову, навіть якщо тільки починає запам'ятовувати перші слова. Вона пізнає світ через погляд, дотик, слух, смак і взаємодію з іншими об'єктами. Розмовляйте, співайте й переглядайте з дитиною книжки тими мовами, які ви використовуєте вдома.

Як батьки або вихователі дитини у віці одного року, ви відіграєте важливу роль у процесах навчання. Ваші розмови з дитиною і реакції на її запитання мають неабияке значення. Діти вчаться розмовляти через взаємодію за принципом "уперед-назад" (ставиться запитання, а на нього надходить відповідь). Трансформуйте повсякденні заняття в таку взаємодію, щоб дитині було легше опановувати мову. Розмовляйте й співайте під час купання, прийому їжі, ігор і прибирання, а також перед сном. Повторюйте слова, фрази й тексти пісень, коли займаєтеся цим із дитиною.

Щоб отримати додаткову інформацію, зіскануйте цей QR-код або перейдіть на сайт myhealth.alberta.ca/Topic/Pediatric-Rehabilitation/Pages/Talk-Box-Ukrainian.aspx

Ніколи не зарано почати допомагати дитині з розвитком мови й мовлення.

Батьки й вихователі мають вирішальне значення в цьому процесі

(Parents and caregivers make the difference.)

Спробуйте адаптувати ці поради до мови, яку використовуєте.

(Try these tips in your language)

Під час розмови

- **Використовуйте короткі й прості речення.** Скажіть, що "сонце встало", а не "сонце встало, тому стає спекотно".
- **Повторюйте слова кілька разів.** Повторення слів допомагає дітям їх запам'ятовувати. Повторюйте різні типи слів, тобто слова на позначення дій (наприклад, "їсти", "стрибати"), а також описові слова (наприклад, "холодний", "м'який").
- **Реагуйте, якщо дитина вимовляє звуки або слова.** Повторюйте за нею слова. Поставте просте запитання або просто посміхніться й почекайте, доки дитина скаже щось іще.
- **По черзі розмовляйте з дитиною і давайте їй час на формування висловлювань.** Іноді дітям потрібно до 5 секунд, щоб відповісти вам.
- **Сідайте обличчям до дитини.** Опустіться на рівень дитини, присівши на підлогу або нахилившись. Також можна підняти дитину вище, узявши її на руки.

Під час гри або повсякденної активності

- **Нехай дитина керує, а ви приєднуйтеся до неї.** Повторюйте за нею те, що вона робить, або грайтеся в ті самі ігри. Попросіть дитину показати на речі, які її цікавлять, а потім обговоріть їх.
- **Грайтеся по черзі.** Коли дитина кладе у відерце кубик, ви теж кладіть туди кубик. Зачекайте, щоб дитина поклала ще один. Скажіть фразу "поклади кубик" або "моя черга... твоя черга".
- **Доповнюйте словниковий запас дитини новими словами.** Якщо вона каже "вверх", ви можете сказати "піднімися вверх" або "піднімаємо вверх".

Під час читання й розповіді історій

- **Щодня переглядайте книги разом.** По черзі перегортайте сторінки, називайте речі на них і обговорюйте намальоване.
- **Ставте тверді, зносостійкі книги на видному місці, щоб дитина могла до них дотягнутися.** Беріть із собою книгу, якщо відвідуєте громадські заклади (наприклад, лікарню). Читайте під час очікування. Зберігайте інші книги в недоступному для дитини місці, щоб вона їх не зіпсувала.
- **Вибирайте прості книги.** Дитині сподобаються книжки, де на сторінці написано лише кілька слів і розміщено великі й прості ілюстрації.

- **Читайте однакові книги багато разів.** Дитина любить повторення.

Розповідаючи історії і читаючи книги, ви допомагаєте дитині вивчати мову. Завдяки гарним мовним навичкам можна навчитися читати й писати. Навіть якщо до навчання в школі ще багато часу, ці навички важливо розвивати з раннього віку.

Під час співу

- **Співайте одну пісню багато разів.** Наспівуйте під час повсякденних справ (наприклад, коли ви одягаєте дитину, чистите з нею зуби, прибираєте чи їдете за кермом).
- **Співайте повільно.** Уповільнюйте темп і робіть багато пауз, щоб допомогти дитині почути слова й спробувати підспівувати.
- **Рухайтеся.** Придумайте дії, які відповідають словам пісні. Проспівуйте пісні, дитячі віршики й тексти пальчикових ігор.
- **Придумуйте власні пісні.** Додайте в пісню ім'я дитини. Складіть власну пісню, використовуючи мелодію, яку вже знаєте.
- **Співайте пісні мовами, якими розмовляєте вдома.**

Діти вчаться через дії

(Children learn by doing)

Корисні вправи

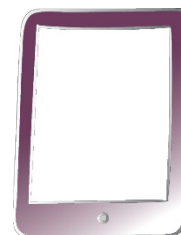
(Activities to try)

- У магазині називайте продукти, які кладете в кошик. Розмовляйте про їжу.
- Називайте частини тіла, коли купаєте дитину. Називайте елементи одягу, коли одягаєте дитину.
- Гуляйте на вулиці. Обговорюйте все, що бачите (наприклад, машини, дерева, комах, дорожні знаки, літаки). Стрибайте через тріщини на тротуарі. Розмовляйте про такі дії.
- Використовуйте цікаві ситуації, щоб учить дитину новим словам. Наприклад, такими випадками можуть бути похід на вечірку, візит до стоматолога або лікаря, поява зламаної іграшки чи розлитий сік.

Екран і дитина

(Screens and your child)

Діти найкраще вчать мову, коли спілкуються з людьми по черзі. Час, який дитина проводить перед екраном, – це втрачений шанс поспілкуватися. Зведіть до мінімуму час, що ви проводите перед екраном (мається на увазі використання планшета, телефона, телевізора або іншого пристрою). Щоб дізнатися більше про проведення часу перед екраном, зверніться до медичного працівника або відвідайте сайт caringforkids.cps.ca.

Деякі діти використовують програми або пристрої для спілкування, що називається допоміжною і альтернативною комунікацією. Ці програми призначені для сприяння спілкуванню й не підпадають під час, проведений перед екраном.

Чого варто очікувати?

(What to expect)

Кожна мова має окремі етапи розвитку мовлення й опанування навичок комунікації. У Talk Box представлені лише етапи для англійської мови. Їх можна знайти в Talking and Listening Checklist (Контрольному списку для говоріння й слухання) на сторінці ahs.ca/talkbox.

Коли потрібно звертатися по допомогу?

(When to get help)

Зверніться по допомогу в наведених нижче випадках.

- Дитина не розуміє слів, що позначають звичайні предмети.
- Дитина не белькоче або вимовляє мало звуків.
- Дитина вимовляла деякі звуки або слова, але, здається, забула їх.
- Дитина не намагається розмовляти.
- Дитина не контактує з вами або іншими людьми.

Де можна отримати допомогу?

(Where to get help)

Ви стурбовані розвитком мовлення своєї дитини? Хвилюєтеся щодо опанування нею мови? Логопеди допоможуть вам. Щоб отримати додаткову інформацію, перейдіть на сторінку ahs.ca/pedrehab.

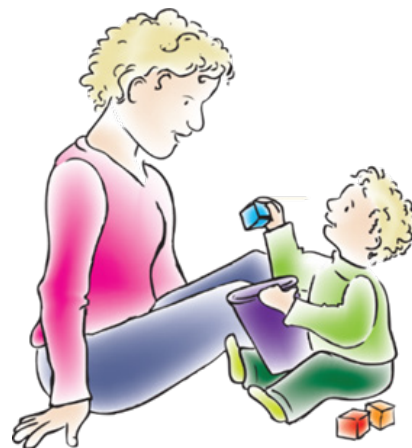
Щоб отримати цілодобову консультацію медсестри й загальну інформацію щодо здоров'я, зателефонуйте на лінію підтримки Health Link на номер 811.

Якщо ви потребуєте послуг усного перекладача, просто скажіть, якою мовою вам потрібен переклад.

Корисні ресурси

(For more ideas)

- hanen.org
- firstwords.ca

Цей матеріал не замінює консультацію кваліфікованого фахівця в галузі охорони здоров'я. Він призначений тільки для загальної інформації і надається за принципом "як є, де є". Попри те, що було докладено відповідних зусиль для підтвердження точності даних, співробітники Alberta Health Services не дають жодних запевнень або гарантій, явних, неявних або встановлених законом, щодо точності, надійності, повноти, застосовності чи придатності для певної мети такої інформації. Співробітники Alberta Health Services категорично відмовляються від будь-якої відповідальності за використання цих матеріалів, а також за всі претензії, дії, вимоги або позови, що виникають унаслідок такого використання.